

Jindřich Kolda, Benediktinky u sv. Jiří na Pražském hradě v raném novověku, Katedra PVH a archivnictví, Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, Hradec Králové 2019, 262 s.

Posudek na doktorskou disertační práci

V posledních desetiletích se těší práce o raně novověkých dějinách církevních institucí zvýšené pozornosti. Je až s podivem, že stranou zájmu doposud zůstal tak starobylý a ctihodný ústav, jako byl klášter svatojiřských benediktinek. Tento deficit nyní zaplnila práce Jindřicha Kloudy. Musím hned na počátku konstatovat, že se autor zhostil svěřeného úkolu s obdivuhodnou suverenitou a vysokou erudicí.

Úvodem mapuje využití prameny a kriticky analyzuje odbornou literaturu, domácí i zahraniční; v obou případech se jedná značné množství titulů. Kritik by těžko hledal nějaká opomenutí. Výslovně se sice nezabývá metodologií, soustřeďuje se na metodické podněty literatury, a jak vyplývá z dalšího textu, různé metodologické přístupy bez proklamativního zdůrazňování vhodně aplikuje. Chronologicky objímá disertace období více než 200 let, od roku 1574 do roku 1782, tzn. od obnovy plnohodnotného života tohoto církevního společenství po jeho zrušení za Josefa II. Je to doba dostatečně dlouhá na to, aby bylo možné vysledovat vnitřní vývoj konventu a jeho proměny. Ve vstupní kapitole autor také zdůvodňuje terminologické aspekty a způsob transkripce jmen představitelk kláštera. V poslední zmíněném případě by bylo možné s autorem polemizovat, ale vím, jak je obtížné zvolit adekvátní způsob přepisu.

Poté Kolda uvádí čtenáře do problematiky a představuje význam ženských klášterů v raném novověku (z české odborné literatury navazuje především na Jana Zdichynce) a zejména se zamýšlí nad postavením svatojiřské komunity. V dalším oddíle zkoumá okolnosti, které vedly adeptky noviciátu ke vstupu do kláštera. Poukazuje nejen na osobní volbu žen, ale také na zájem rodin, které nechtěly, aby se jejich majetek štěpil mezi budoucí dědice. S tím souvisí i otázky věna budoucích konventuálek. Na podkladě pramenů líčí Kolda postupně všechny peripetie spojené se vstupem do řádu, noviciát a další „profesní postup“. Důkladně se zabývá konventem jako celkem, mj. analyzuje sociální a geografický původ žen, délku jejich života etc. V půvabně nazvané kapitole „*Jinej a obzvláštní svět*“ (v názvu cituje výrok vizitátora, světícího biskupa Jana Ondřeje z Kaysern) představuje návody ke zbožnému životu v řádovém domě, aby později poukázal i na nesnáze spojené s uzavřeným životem. Velkou pozornost věnuje abatyším a jejich zástupkyním; jmenovitý seznam hodnostářek konventu přináší ve zvláštní příloze. Pochopitelně nezapomíná ani na nejznámější a nejčestnější funkci abatyší, totiž podíl na korunovacích českých královen. V daném kontextu poukazuje na fakt, že účast na korunovaci a blízkost panovnickému dvoru znamenala pro každou členku konventu svým způsobem nobilitaci.

Mohla bych pokračovat ve výčtu pozitiv, ale jistě není úkolem posudku převyprávět obsah disertace. Kolda prokázal, že je schopen vidět sledovanou problematiku v širokých souvislostech, dokáže adekvátně pracovat s různorodými prameny (za precizní pokládám např. analýzu klášterních kronik a reflexe života konventu a jeho změn v jejich obsahu).

Disertace je velmi logicky členěna a koncepčně uchopena, čtenář je autorem veden a vtahován do děje. Autor je schopen podchytit obecně historické i ekonomické aspekty. Pokud píše o urozených členkách konventu, je zřejmé, jak dobře se orientuje i v genealogii rodů, což rozhodně není nic jednoduchého. Na závěr Jindřich Kolda ještě naznačuje další směry bádání. Věřím, že bude ve výzkumu se zdarem pokračovat, o čemž svědčí už v tomto textu četné zmínky dokazující, jak hluboké znalosti během svého studia svatojiřského konventu benediktinek načerpal.

Disertace Jindřicha Kloudy se mi velmi líbila. Má jediná výtká se týká autorova slohu. Až příliš často užívá trpných slovesných vazeb, což činí styl poněkud toporným a místy se objevují terminologické novotvary, nalezla jsem i neopravené překlepy. Tyto drobné vady na kráse lze odstranit nepříliš náročnými redakčními zásahy. Předpokládám totiž, že tento pěkný text vyjde tiskem. Autor je jednoznačně příslibem pro naši historiografii. Práci pro její nesporné kvality (přímo s nadšením) doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 4. srpna 2019

Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.